

ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«УЖГОРОДСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»
ФАКУЛЬТЕТ ІСТОРІЇ ТА МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИН
КАФЕДРА АРХЕОЛОГІЇ, ЕТНОЛОГІЇ ТА КУЛЬТУРОЛОГІЇ

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Декан факультету історії та
міжнародних відносин
/Віталій АНДРЕЙКО/
«30» червня 2023 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

КУЛЬТУРА РАНЬОМОДЕРНОЇ УКРАЇНИ

Рівень вищої освіти	перший (бакалаврський)
Галузь знань	03 Гуманітарні науки
Спеціальність	034 Культурологія
Освітня програма	Культурологія
Статус дисципліни	обов'язкова
Мова навчання	українська

Ужгород 2023

Робоча програма навчальної дисципліни «Культура ранньомодерної України» для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти галузі знань 03 Гуманітарні науки, спеціальності 034 Культурологія, освітньої програми «Культурологія».

Розробник: Гуцул В. М., к.і.н., доцент кафедри археології, етнології та культурології ФІМВ

Робочу програму розглянуто та затверджено на засіданні кафедри археології, етнології та культурології

протокол № 11 від «9» червня 2023 р.

Завідувач кафедри Надія КЕРЕЦМАН

Схвалено науково-методичною комісією факультету історії та міжнародних відносин

протокол № 8 від «30» червня 2023 р.

Голова науково-методичної комісії Світлана МИШКО

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Розподіл годин за навчальним планом	
	Денна форма навчання	Заочна форма навчання
Кількість кредитів ЄКТС –3,5	Рік підготовки:	
Загальна кількість годин – 105	3	3
Кількість модулів –2	Семестр:	
Тижневих годин для денної форми навчання: 6 аудиторних – 3 самостійної роботи студента – 3	6	6
	Лекції:	
	32	12
	Практичні (семінарські):	
	20	4
Вид підсумкового контролю: екзамен	Лабораторні:	
	0	0
Форма підсумкового контролю: усна	Самостійна робота:	
	53	89

2. МЕТА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Метою вивчення навчальної дисципліни «**Культура ранньомодерної України**» є опанування слухачами упорядкованої системи актуальних знань про основні поняття і проблеми культурно-історичних процесів, що відбувалися в Україні XVI - XVIII ст., орієнтація у різних сферах ранньомодерної української культури, знайомство з тогочасними культурним продуктами та базовими навичками їх аналізу та інтерпретації, а також із актуальними дослідженнями та дискусіями до них дотичними.

Відповідно до освітньої програми, вивчення дисципліни сприяє формуванню у здобувачів вищої освіти таких компетентностей:

Загальних:

ЗК - 1 Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК - 2 Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК - 3 Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

Фахових:

Фахових:

ФК – 3 Здатність критично аналізувати культурні явища та процеси з використанням загальнонаукових та спеціальних наукових методів;

ФК – 4 Здатність розуміти та інтерпретувати джерела культури (писемні, речові, візуальні) з урахуванням різних контекстів (історичного, соціального, антропологічного, політичного, релігійного, екологічного тощо).

ФК – 5 Здатність використовувати різноманітні джерела інформації та методологічний апарат культурології для виявлення, аналізу культурних потреб суспільства.

ФК – 10 Здатність популяризувати знання про культуру та поширювати інформацію культурологічного змісту використовуючи сучасні інформаційні, комунікативні засоби та візуальні технології.

3. ПЕРЕДУМОВИ ДЛЯ ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Передумовами вивчення навчальної дисципліни «**Культура ранньомодерної України**» є опанування таких навчальних дисциплін (НД) освітньої програми (ОП): **ОК 6 «Історія України», ОК 20 «Культура середньовічної України».**

4. ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Відповідно до освітньої програми «**Культура ранньомодерної України**», вивчення навчальної дисципліни повинно забезпечити досягнення здобувачами вищої освіти таких програмних результатів навчання (ПРН):

Програмні результати навчання	
ПРН - 1	Мати навички критичного мислення, викладати у зрозумілий спосіб власні думки, здійснювати їх аргументацію.
ПРН - 3	Створювати логічно і структурно організовані тексти з питань культурології, відповідно до спеціалізації.
ПРН - 7	Розуміти чинники культурної динаміки, принципи періодизації культурних процесів, їх специфічні риси та характеристики.
ПРН - 10	Розпізнавати та класифікувати різні типи культурних продуктів, визначати їх якісні характеристики на основі комплексного аналізу.

ПРН - 16	Визначати, формулювати та аргументувати власну громадянську та професійну позицію щодо актуальних суспільних питань.
----------	--

Очікувані результати навчання

ПРН - 1	Мати навички критичного мислення, викладати у зрозумілий спосіб власні думки, здійснювати їх аргументацію базуючись на матеріалах курсу.
ПРН - 3	Створювати логічно і структурно організовані тексти дотичні проблематики культури ранньомодерної України
ПРН - 7	Розуміти чинники культурної динаміки, принципи періодизації культурних процесів в середньовічну добу, їх специфічні риси та характеристики української ранньомодерної культури.
ПРН - 10	Розпізнавати та класифікувати різні типи культурних продуктів, дотичних проблематики курсу визначати їх якісні характеристики на основі комплексного аналізу.
ПРН - 16	Визначати, формулювати та аргументувати власну громадянську та професійну позицію щодо актуальних питань культури ранньомодерної України.

5. ЗАСОБИ ДІАГНОСТИКИ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання

Оцінювання якості знань студентів, в умовах організації навчального процесу за кредитно-модульною системою здійснюється шляхом поточного, модульного (проміжного), підсумкового (семестрового) контролю.

Форми контролю та критерії оцінювання результатів навчання

Форми поточного контролю:

Поточний контроль – це оцінювання знань студента під час семінарських занять, самостійної роботи та активності студента на занятті.

Поточний контроль рівня засвоєння навчального матеріалу дисципліни оцінюється за п'ятибальною шкалою. У кінці семестру виводиться середнє арифметичне усіх одержаних оцінок за відповіді та модуль. Одержаний результат переводиться у бали.

Якщо студент жодного разу не відповідав на семінарських заняттях, матиме за відповідний поточний контроль 0 балів.

Форми участі студентів у навчальному процесі, які підлягають поточному контролю:

- Виступ з основного питання.
- Усна наукова доповідь.
- Доповнення, запитання до виступаючого, рецензія на виступ.
- Участь у дискусіях, інтерактивних формах організації заняття.
- Аналіз джерельної і монографічної літератури.
- Письмові завдання (тестові, контрольні, творчі роботи тощо).

Результати поточного контролю заносяться до журналу обліку роботи академічної групи. Позитивна оцінка поточної успішності студента за відсутності пропущених і невідпрацьованих семінарських занять, позитивні оцінки за модульні роботи є підставою допуску до підсумкової форми контролю – іспиту.

Форма модульного контролю:

Модульний контроль (МК) проводиться два рази за семестр, відповідно до графіка навчального процесу.

Контрольні заходи модульного контролю з навчальної дисципліни проводяться під час семінарських занять в академічній групі відповідно до розкладу занять.

Контрольні заходи модульного контролю проводяться у комбінованій формі: у вигляді тестування та письмових контрольних робіт. Вид контрольного заходу та методика урахування складових модульного контролю при визначенні оцінки за МК розробляється викладачам і затверджується кафедрою.

До контрольного заходу відповідного модульного контролю студент допускається незалежно від результатів поточного контролю. На консультаціях студент може відпрацювати пропущені семінарські заняття, захистити індивідуальні завдання, реферати, а також ліквідувати заборгованості з інших видів навчальної роботи.

Студент, який з поважної причини не зміг з'явитися на модульний контроль за дозволом декана може скласти пропущений модульний контроль з предмету.

Форма підсумкового семестрового контролю:

Система не передбачає обов'язкового семестрового екзамену для всіх студентів. Протягом навчального семестру студенти складають два модульні контролі під час тижнів, вільних від аудиторних занять, їх знання оцінюються у 100-бальній шкалі. Студенти, які за результатами модульних контролів здобули з навчальної дисципліни не менше від встановленої мінімальної кількості балів, атестуються із виставленням їм державної семестрової оцінки («відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно») відповідно до шкали переведення. Студенти, які атестовані з оцінкою «незадовільно» зобов'язані скласти семестрові екзамени. Семестрові екзамени можуть також скласти студенти, які бажають покращити оцінку, отриману за результатами модульних контролів. Оцінювання знань на екзаменах здійснюється у 100-бальній шкалі.

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти (модуль 1)

Поточне оцінювання та самостійна робота				Модульна контрольна робота	Сума
T1	T2	T3	T4		40
19	19	10	10		

T1, T2 ... – теми

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти (модуль 2)

Поточне оцінювання та самостійна робота				Модульна контрольна робота	Сума
T1	T2	T3	T4...		40
10	10	10	10		

Оцінювання окремих видів навчальної роботи з дисципліни

Вид діяльності здобувача вищої освіти	Модуль 1		Модуль 2	
	Кількість	Максимальна кількість	Кількість	Максимальна кількість

		балів (сумарна)		балів (сумарна)
Практичні (семінарські) заняття	2	40	2	40
Лабораторні заняття (допуск, виконання та захист)				
Комп'ютерне тестування при тематичному оцінюванні				
Письмове тестування при тематичному оцінюванні				
Презентація				
Реферат				
Есе		20		20
Модульна контрольна робота	1	40		40
Разом		100		100

Критерії оцінювання модульної контрольної роботи

При оцінюванні модульної контрольної роботи враховується обсяг і правильність виконаних завдань:

- а) оцінка “відмінно” ставиться за правильне виконання всіх завдань;
- б) оцінка “добре” ставиться за виконання 75 % усіх завдань;
- в) оцінка “задовільно” ставиться, якщо правильно виконано більше 50% запропонованих

завдань;

г) оцінка “незадовільно” ставиться, якщо завдань виконано менше від 50 %. Неявка на модульну контрольну роботу – 0 балів .

Критерії оцінювання підсумкового семестрового контролю

Два теоретичні питання. Виконання завдання потребує повної аналітичної і змістовної відповіді, кожне питання оцінюється від 0 до 20 балів.

19-20 балів отримують студенти, які повно та ґрунтовно розкрили теоретичне питання, використавши при цьому не лише обов'язкову, а й додаткову літературу.

17-18 отримують студенти, які в цілому розкрили теоретичне питання, однак не повно і допустивши деякі неточності. При цьому не використав на достатньому рівні обов'язкову літературу.

14 - 16 балів отримують студенти, які правильно визначили сутність питання, але розкрили його не повністю, допустивши деякі незначні помилки.

10 -13 балів отримують студенти, які правильно визначили сутність питання, розкривши його лише частково і допустивши при цьому окремі помилки, котрі не впливають на загальне розуміння питання.

5-9 балів отримують студенти, які правильно визначили сутність питання, недостатньо або поверхово розкривши більшість його окремих положень і допустивши при цьому окремі помилки, які частково вплинули на загальне розуміння проблеми.

0-4 балів отримують студенти, які частково та поверхово розкрили лише окремі положення питання і допустили при цьому певні суттєві помилки, котрі значно вплинули на загальне розуміння питання.

Відповідно до «Положення про порядок та методику проведення семестрових (курсівих) екзаменів і заліків в Ужгородському національному університеті» (затверджено Наказом Ректора ДВНЗ «УжНУ» № 698/01-17 від 08.05.2015 р.), знання здобувачів оцінюється як з теоретичної, так і з практичної підготовки за такими критеріями:

оцінку «відмінно» (90-100 балів, А) заслуговує здобувач, який: - всебічно і глибоко володіє навчально-програмовим матеріалом; - вміє самостійно виконувати завдання, передбачені програмою, використовує набуті знання і вміння у нестандартних ситуаціях; - засвоїв основну і ознайомлений з додатковою літературою, яка рекомендована програмою;

- засвоїв взаємозв'язок основних понять дисципліни та усвідомлює їх значення для професії, яку він набуває; - вільно висловлює власні думки, самостійно оцінює різноманітні життєві явища і факти, виявляючи особистісну позицію; - самостійно визначає окремі цілі власної навчальної діяльності, виявив творчі здібності і використовує їх при вивченні навчально-програмового матеріалу, проявив нахил до наукової роботи;

оцінку «добре» (82-89 балів, В) заслуговує здобувач, який: - повністю опанував і вільно (самостійно) володіє навчально-програмовим матеріалом, в тому числі застосовує його на практиці, має системні знання в достатньому обсязі відповідно до навчально - програмового матеріалу, аргументовано використовує їх у різних ситуаціях; - має здатність до самостійного пошуку інформації, а також до аналізу, постановки і розв'язування проблем професійного спрямування; - під час відповіді допустив деякі неточності, які самостійно виправив, добирає переконливі аргументи на підтвердження вивченого матеріалу;

оцінку «добре» (74-81 бал, С) заслуговує здобувач, який: - в цілому навчальну програму засвоїв, але відповідає на екзамені з певною кількістю помилок; - вміє порівнювати, узагальнювати, систематизувати інформацію під керівництвом викладача, в цілому самостійно застосовувати на практиці, контролювати власну діяльність; - опанував навчально-програмовий матеріал, успішно виконав завдання, передбачені програмою, засвоїв основну літературу, яка рекомендована програмою;

оцінку «задовільно» (64-73 бали, D) заслуговує здобувач, який: 8 - знає основний навчально-програмовий матеріал в обсязі, необхідному для подальшого навчання і використання його у майбутній професії; - виконує завдання непогано, але зі значною кількістю помилок; - ознайомлений з основною літературою, яка рекомендована програмою; - допускає на заняттях чи екзамені помилки при виконанні завдань, але під керівництвом викладача знаходить шляхи їх усунення;

оцінку «задовільно» (60-63 бали, E) – заслуговує здобувач, який: - володіє основним навчально-програмовим матеріалом в обсязі, необхідному для подальшого навчання і використання його у майбутній професії, а виконання завдань задовольняє мінімальні критерії. Знання мають репродуктивний характер;

оцінка «незадовільно» (35-59 балів, FX) – виставляється здобувачу, який: виявив суттєві прогалини в знаннях основного програмового матеріалу, допустив принципові помилки у виконанні передбачених програмою завдань;

оцінка «незадовільно» (0-35 балів, F) – виставляється здобувачу, який: - володіє навчальним матеріалом тільки на рівні елементарного розпізнавання і відтворення окремих фактів або не володіє зовсім; - допускає грубі помилки при виконанні завдань, передбачених програмою; - не може продовжувати навчання і не готовий до професійної діяльності після закінчення університету без повторного вивчення даної дисципліни.

При виставленні оцінки враховуються результати навчальної роботи здобувача протягом семестру.

6. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

6.1. Зміст навчальної дисципліни

ТЕМА 1. ПРЕДМЕТ, ОСНОВНІ ПОНЯТТЯ, ЛІТЕРАТУРА ТА ДЖЕРЕЛА КУРСУ.

Територіальний та хронологічний вимір культури ранньомодерної України. Тренди, перспективи та особливості розвитку феномену. Академічна традиція досліджень культури ранньомодерної України. Рецепція феномену в сучасній Україні світі. Академічні та суспільні дискусії навколо проблем культури ранньомодерної України.

ТЕМА 2. ПОЛІТИЧНА КУЛЬТУРА

Ранньомодерні держави та їх різновиди. Люблінська унія: причини, історія укладання, наслідки, значення. Унія композитна, унія монархічна – дискусії навколо проблеми. Елекційна монархія. Політичний устрій Речі Посполитої та місце ранньомодерної України в ній. Традиція документу в ранньомодерній Україні. Законодавчі пам'ятки. Різновиди актового матеріалу. Трансформації ранньомодерного українського суспільства. Розмиття кордонів між суспільними станами. Станова солідарність і станова етика. Політичні еліти та ієрархія всередині них. Князі в ранньомодерній Україні. Українська шляхта. Феномен шляхетської демократії. Духовний стан. «Третій стан». Проблема козацтва. Політичний феномен Гетьманщини. Криза шляхетської демократії в Речі Посполитій XVIII ст. та ранньомодерний імперіалізм. Культурні наслідки лівідації Речі Посполитої.

ТЕМА 3. ВОЄННА КУЛЬТУРА.

Мілітарні технології, зброя, концепції, практики збройного насильства в Україні XVI - XVIII ст. Воєнна культура Речі Посполитої в XVI – XVIII ст. Рицарство-шляхта як збройний суспільний стан. Посполите рушення, кварцяне військо в Речі Посполитій. Козацтво як збройна спільнота. Мілітарна революція в Центрально-Східній Європі та її наслідки для ранньомодерної України. Надвірні війська. Гайдамацький та опришківський рухи як феномени ранньомодерної воєнної культури.

ТЕМА 4. РЕЛІГІЙНА КУЛЬТУРА.

Специфіка візантійського ортодоксального християнства в ранньомодерний час – доктрина, ідеологія, світоглядна картина кліру та вірників. Католицька церква в Речі Посполитій та Україна. Протестантство та Реформація в Речі Посполитій та Україна. Берестейська унія та її наслідки. Козацтво та релігія.

ТЕМА 5. ВІЗУАЛЬНА КУЛЬТУРА.

Візуальні мистецтва ранньомодерної доби. Сакральні візуальні мистецтва. Жанри, теми, напрямки світської візуальної культури в ранньомодерній Україні. Осередки візуальної культури в ранньомодерній Україні. Річпосполитська шляхта та магнаторія як промотор візуальної культури. Феномен козацького барокко.

ТЕМА 6. ІНТЕЛЕКТУАЛЬНА КУЛЬТУРА.

Рецепції візантійської традиції писемної культури в ранньомодерній Україні. Рецепції західноєвропейської літературної традиції в ранньомодерній Україні. Вітчизняна писемна культура ранньомодерній Україні – жанри, теми, пам'ятки. Сакральна та полемічна література ранньомодерної України. Історіографічна література: хроніки Бельських, Стрийковського, Гваньїні. «Книги гетьманські» Станіслава Сарніцького. «Книга хамів»

Трепки – Неканди. Мемуарна література. Рецепція рицарського роману в ранньомодерній Україні – «Повість о Трищане».

ТЕМА 7. ПОВСЯКДЕННА КУЛЬТУРА.

Географічний та екологічний ареал розповсюдження української культури в ранньомодерну добу. Міська та рустикальна повсякденна культура ранньомодерної України – опозиція чи симбіоз? Часові та просторові виміри. Ритми життя. Демографія України в ранньомодерну добу. Шлюб та родина в Україні ранньомодерної доби. Транспорт та мобільність в Україні ранньомодерної доби. Концепція здоров'я та медицина. Світоглядні стереотипи, колективні травми. Феномен дуелі як явища шляхетського повсякдення в ранньомодерній Україні. Феномен «полування на відьом» на ранньомодерній Україні.

ТЕМА 8. МАТЕРІАЛЬНА КУЛЬТУРА.

Їжа, гастрономія та виробництво харчу. Напої, традиції їх виробництва та споживання. Одежа. Знаряддя праці. Зброя. Житло та інтер'єр. Предмети культури.

6.2. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин					
	Форма навчання: денна					
	Усього	у тому числі				
лекції		практичні (семінарські)	лабораторні	індивідуальна робота	самостійна робота	
6 -й семестр						
Модуль 1						
ТЕМА 1. ПРЕДМЕТ, ОСНОВНІ ПОНЯТТЯ, ЛІТЕРАТУРА ТА ДЖЕРЕЛА КУРСУ.	10	4				6
ТЕМА 2. ПОЛІТИЧНА КУЛЬТУРА.	14	4	4			6
ТЕМА 3. ВОЄННА КУЛЬТУРА.	14	4	4			6
ТЕМА 4. РЕЛІГІЙНА КУЛЬТУРА.	13	2	4			7
Модульна контрольна робота	2	2				
Разом за модуль	53	16	12			25
Модуль 2						
ТЕМА 5 . ВІЗУАЛЬНА КУЛЬТУРА.	15	4	4			7
ТЕМА 6. ІНТЕЛЕКТУАЛЬНА КУЛЬТУРА.	11	4				7
ТЕМА 7. ПОВСЯКДЕННА КУЛЬТУРА.	15	4	4			7
ТЕМА 8. МАТЕРІАЛЬНА КУЛЬТУРА.	9	2				7
Модульна контрольна робота	2	2				
Разом за модуль	52	16	8			28
Разом за семестр	105	32	20			53

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин					
	Форма навчання: заочна					
	Усього	у тому числі				
		лекції	практичні (семінарські)	лабораторні	індивідуальні роботи	самостійна робота
6 -й семестр						
Модуль 1						
ТЕМА 1. ПРЕДМЕТ, ОСНОВНІ ПОНЯТТЯ, ЛІТЕРАТУРА ТА ДЖЕРЕЛА КУРСУ.	13	2				11
ТЕМА 2. ПОЛІТИЧНА КУЛЬТУРА.	13	2				11
ТЕМА 3. ВОЄННА КУЛЬТУРА.	13	2				11
ТЕМА 4. РЕЛІГІЙНА КУЛЬТУРА.	13		2			11
ТЕМА 5 . ВІЗУАЛЬНА КУЛЬТУРА.	14	2				12
ТЕМА 6. ІНТЕЛЕКТУАЛЬНА КУЛЬТУРА.	13	2				11
ТЕМА 7. ПОВСЯКДЕННА КУЛЬТУРА.	13	2				11
ТЕМА 8. МАТЕРІАЛЬНА КУЛЬТУРА.	13		2			11
Разом за семестр	105	12	4			89

6.3. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна	заочна
1	ТЕМА 1. ЛЮБЛІНСЬКА УНІЯ ЯК КУЛЬТУРНИЙ ФЕНОМЕН.	4	0
2	ТЕМА 2. ЛИТОВСЬКІ СТАТУТИ ЯК ПАМ'ЯТКА РАНЬОМОДЕРНОГО ПРАВА ТА ДЖЕРЕЛО ДО КУЛЬТУРИ ПОВСЯКДЕННЯ РАНЬОМОДЕРНОЇ УКРАЇНИ.	4	0
3	ТЕМА 3. РАНЬОМОДЕРНІ ІСТОРИЧНІ НАРАЦІЇ І ПОЛЬСЬКО-ЛИТОВСЬКА РУСЬ – ХРОНІКИ МАЦЕЯ СТРИЙКОВСЬКОГО ТА ОЛЕКСАНДРА ГВАНЬІНІ.	4	2
4	ТЕМА 4. ШЛЯХЕТСЬКА КУЛЬТУРА В РАНЬОМОДЕРНОЇ УКРАЇНИ.	4	0
5	ТЕМА 5. КУЛЬТУРА ХАРЧУВАННЯ В ГЕТЬМАНЩИНІ.	4	2
Разом		20	4

6.4. Завдання до самостійної роботи.

1. Роль і значення волинської шляхти в укладанні Люблінської унії.
2. Конфлікти в шляхетському середовищі ранньомодерної України.
3. Ранньомодерний батальний живопис в музеях України.
4. Проблема поясного одягу в історичному козацькому костюмі.
5. Феномен соціального бандитизму в ранньомодерній Україні.

6.5. Питання для модульного і підсумкового семестрового контролю

1. Територіальний та хронологічний вимір культури ранньомодерної України.
2. Академічна традиція досліджень культури ранньомодерної України.
3. Рецепція феномену української культури раннього модерну в сучасній Україні і світі.
4. Академічні та суспільні дискусії навколо проблем культури ранньомодерної України.
5. Люблінська унія як культурний феномен.
6. Модерна держава та її різновиди.
7. Елекційна монархія.
8. Політичний устрій Речі Посполитої.
9. Політичні еліти та ієрархія всередині них. Князі.
10. Шляхта. Феномен шляхетської демократії.
11. Духовний стан.
12. «Третій стан».
13. Феномен козацтва.
14. Надвірні війська як культурний феномен.
15. Мілітарні технології, зброя, концепції, практики збройного насильства в ранньомодерній Україні XVI – XVIII ст.
16. Рицарство-шляхта як збройний суспільний стан.
17. Посполите рушення і кварцяне військо в Речі Посполитій.
18. Козацтво як озброєна спільнота.
19. Мілітарна революція в Центрально-Східній Європі та її наслідки для ранньомодерної України.
20. Дохристиянські вірування слов'ян.
21. Християнізація Русі.
22. Специфіка візантійського ортодоксального християнства на Русі – доктрина, ідеологія, світоглядна картина кліру та вірників.
23. Католицька церква в Польсько-Литовській Русі.
24. Протестантство та Реформація в ранньомодерній Україні.
25. Берестейська унія та її наслідки.
26. Візуальні мистецтва в ранньомодерній Україні..
27. Сакральні візуальні мистецтва.
28. Жанри, теми, напрямки візуальної культури в ранньомодерній Україні..
29. Осередки візуальної культури в ранньомодерній Україні.
30. Візантійська писемна культура в ранньомодерній Україні..
31. Західноєвропейська писемна культура в ранньомодерній Україні.
32. Руська писемна культура в ранньомодерній Україні – жанри ,теми, пам'ятки.
33. Традиція документу в ранньомодерній Україні.
34. Законодавчі пам'ятки ранньомодерної України
35. Різновиди актового матеріалу ранньомодерній Україні..
36. Сакральна та світська література в ранньомодерній Україні.

37. Географічний та екологічний ареал розповсюдження української культури в ранньомодерну добу.
38. Часові та просторові виміри.
39. Ритми життя.
40. Демографія України в ранньомодерну добу.
41. Шлюб та родина в Україні ранньомодерної доби.
42. Транспорт та мобільність в Україні ранньомодерної доби.
43. Концепція здоров'я та медицина в ранньомодерній Україні.
44. Феномен дуелі як явища шляхетського повсякдення в ранньомодерній Україні.
45. Їжа, гастрономія та виробництво харчу в ранньомодерній Україні..
46. Напої, традиції їх виробництва та в споживання ранньомодерній Україні.
47. Одежа в ранньомодерній Україні.
48. Знаряддя праці в ранньомодерній Україні..
49. Зброя та озброєність як категорії повсякдення в ранньомодерній Україні.
50. Житло та інтер'єр в ранньомодерній Україні.
51. Предмети культу в ранньомодерній Україні.

7. ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ ТА ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ, ВИКОРИСТАННЯ ЯКИХ ПЕРЕДБАЧАЄ НАВЧАЛЬНА ДИСЦИПЛІНА (у разі потреби)

Комп'ютер, проектор, екран.

Програмне забезпечення: Microsoft Office, Acrobat Reader, Google Meet

8. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

1. Gordon L. Cossack Rebellions. Social Turmoil in the Sixteenth-Century Ukraine. – New York, 1983.
2. Łoziński W. Prawem i lewem. Obyczaje na czerwonej Rusi w pierwszej połowie XVII wieku. = Warszawa? 2005.
3. Trepka-Nekanda W. Liber generationis plebeanorum ("Liber chamorum"). – Warszawa etc., 1963.
4. Sarnicki S. Księgi hetmańskie. – Kraków, 2015.
5. Litwin H. Zjednoczenie naródów snych: polskiego, litewskiego, ruskiego. Wołyń i Kijowszczyzna w Unii Lubelskiej. – Warszawa, 2019.
6. Гваньїні А. Хроніка європейської Сарматії. – Київ, 2007.
7. Грицак Я. Подолати минуле. Глобальна історія України. – Київ, 2021.
8. Гуцул В. Іконографія харизми: образ князя Костянтина Острозького (1460-1530) в документальній баталістиці першої третини XVI ст. - Острозька давнина. Науковий збірник. – Остріг., 2014. – Вип. 3.
9. Диса К. Історія з відьмами. Суди про чари в українських воєводствах Речі Посполитої XVII-XVIII століття. – Київ, 2008.
10. Історія русів, *різні видання*.
11. Плохій С. Козацький міф. Історія і націєтворення в епоху імперій. – Київ, 2015.
12. Плохій С. Походження слов'янських націй. Домодерні ідентичності в Україні, Росії та Білорусії. – Кив, 2015.
13. Сокирко О. Кулінарна мандрівка в Гетьманщину: Секрети й таємниці староукраїнської кухні середини XVII-XVIII ст. – Київ, 2022.
14. Сокирко О. Козацький Марс. Держава та військо Козацького Гетьманату в добу Мілітарної революції, 1648–1764. – Київ, 2023.

15. Старченко Н. Честь, кров і риторика. Конфлікт у шляхетському середовищі Волині (друга половина XVI — XVII століття). – 2014.
16. Старченко Н. Українські світи Речі Посполитої. Історії про історію. – Київ, 2021.
17. Статути Великого князівства Литовського. Том I - IV. – Одеса, 2004.
18. Стрийковський М. Літопис польський, литовський, жмудський і всієї Руси. – Львів, 2011.
19. Повість о Трищанє, різні видання.
20. Яковенко Н. Нариси історії середньовічної та ранньомодерної України. – Київ, 2004.
21. Яковенко Н. Українська шляхта з кінця XIV до середини XVII століття. Волинь і Центральна Україна. – Київ, 2008.

**Результати перегляду
робочої програми навчальної дисципліни**

Робоча програма перезатверджена на 20___ / 20___ н.р. без змін; зі змінами Додаток___
(потрібне підкреслити)

протокол № ___ від «___» _____ 20___ р. Завідувач кафедри _____
(підпис) (Прізвище ініціали)

Робоча програма перезатверджена на 20___ / 20___ н.р. без змін; зі змінами Додаток___
(потрібне підкреслити)

протокол № ___ від «___» _____ 20___ р. Завідувач кафедри _____
(підпис) (Прізвище ініціали)

Робоча програма перезатверджена на 20___ / 20___ н.р. без змін; зі змінами Додаток___
(потрібне підкреслити)

протокол № ___ від «___» _____ 20___ р. Завідувач кафедри _____
(підпис) (Прізвище ініціали)

Робоча програма перезатверджена на 20___ / 20___ н.р. без змін; зі змінами Додаток___
(потрібне підкреслити)

протокол № ___ від «___» _____ 20___ р. Завідувач кафедри _____
(підпис) (Прізвище ініціали)

Робоча програма перезатверджена на 20___ / 20___ н.р. без змін; зі змінами Додаток___
(потрібне підкреслити)

протокол № ___ від «___» _____ 20___ р. Завідувач кафедри _____
(підпис) (Прізвище ініціали)